

mivel telhetett ez a rengeteg esztendő. Magunk előtt láthatjuk a már parányi aggastyánt, amint óriási foteljének mélyébe süppedve, a horizontig köré gyűlő déd- és ükunokáknak halk hangon mesél régi gazdagságáról, régi családjáról, régi gyermekeiről, egyszóval a régi Jóbról. És régi barátairól.

Jegyzetek

1. Yeshayahu Leibowitz: FEAR OF GOD IN THE BOOK OF JOB. In: uő: JUDAISM, HUMAN VALUES, AND THE JEWISH STATE. (Ed. E. Goldman.) Harvard Univ. Press, 1995. 49.
2. BT BABA BATRA, 15a.
3. JÓB, 1, 7–8.
4. Uo. 1, 9.
5. Immanuel Kant: A FAKULTÁSOK VITÁJA HÁROM SZAKASZBAN. In: uő: TÖRTÉNETFILOZÓFIAI ÍRÁSOK. Ictus, 1997. (Ford. Mesterházi Miklós.) 401. (Kiemelés az eredetiben.)
6. Uo.
7. Uo. 157.
8. Például dr. Muntag Andor: JÓB KÖNYVE. Fordítás és magyarázat. Luther Kiadó, 2003. 21–37.
9. JÓB, 42, 7–8.
10. Uo. 6, 25–28.

Radnóti Miklós versfordító-pályázat

Tristan Corbière

1 SZONETT HASZNÁLATI ÚTMUTATÓVAL

Vonalazd meg lapod, s formáld szépen betűid:

Egyen verslábakon kézzel szótt sor jön sorra,
Négyenként egy szakasz, rendben igazodik;
Elalszik négyből egy, a törést kirajzolja...
Mint ólomkatonák, álltában alhatik.

Pindosz vasútvonal, ott van a sor, a forma;
A sürgönydrótokon – hosszában négy szökik;
Póznánként jön a rím – például: *kloroform, ah.*
– A sor egy drót, a rím egy cölöp, mindegyik.

Szent távirat – 20 szó. – Támaszt nekem te nyújts ma...
(Szonett – ez egy szonett –) ó, arkhimédi Múzsza!
– A szonett-próba kész, csak összeadni kell:

– Számolom 4 meg 4 az 8. Hogy többre fussa,
3 meg 3 még! – Zablát hát Pegazusra:
„Ó líra! Delirálj! Ó...” – Szonett – Jól figyelj!

Pic de la Maladetta – augusztus

Bittner Gábor fordítása

W. S. Gilbert

AZ IDEÁLIS ELLENTENGERNAGY

Ma én vagyok az ellentengernagyok közt az ideál,
Mert tudom, hogy a Linné-féle botanika miben áll,
Elsorolom időrendben az összes Plantagenetet,
A Yorkokról, a Tudorokról is tudok épp eleget,
És térméтан vagy számelmélet legyen a tematika,
Én tudom, hogy vélekedik arról a matematika,
Bebizonyítom álmomban is Pitagorasz igazát –
A cé-négyzetből kivonom a bé-négyzetet meg az á-t.
Mert tudom, mi egy ú-egy-beli parciális derivált,
És azt is tudom, hogy nevezik latinul a pelikánt,
S mert tudom, a kvadrátikus reciprocitás miben áll,
Ma én vagyok az ellentengernagyok közt az ideál.

S mert mitológiaiilag se vagyok aluledukált,
Hát azt is tudom, mit csinált Montgomeryben Eduárd,
És Artúr király asztaláról tudom, milyen alakú,
S hogy a fajlagos hőbevitel képletében hol a Q,
És tudom, milyen dúrban van a Koronázási mise,
És száz méterről megmondom egy Rembrandtról, hogy hamis-e,
És tudom, hogy nem tartható a szurikáta szeliden –
És elfütyülök bármit, amit írt Gilbert és Sullivan.
Mert tudom, hogy a Tigris melyik partján feküdt Ninive,
És lejátszom a szalamiszi ütközetet minibe,
S mert tudom, hogy a Nikomakhoszi etika miben áll,
Hát én vagyok az ellentengernagyok közt az ideál.

Míg egyhuzamban elhadarom az ezeregy arab éjt,
S felismerek egy 45-ös kaliberű karabélyt,
Míg tudom, hogy a sziútól miben üt el a dakota,
S hogy hány kilométert futott a maratoni katona,
Míg tudom, hogy a waterlooi csata hogyan alakult,
És azt is, hogy repül a kő, ha kilövi a katapult,
Egyszóval míg a minimális alapokat kenem én –
Azt mondják, ez az ellentengernagy igazi fenomén.
Bár a harcmodorom régi, mint a szakkarai piramis,
És hiányzik belőle a fifika meg az iram is,
De tudom, hogy a molekulagenetika miben áll,
Hát én vagyok az ellentengernagyok közt az ideál.

Varró Dániel fordítása

Max Jacob*

MALVINA

Remélem, hogy jól megrémít ő,
Mademoiselle Malvina.
Kezében ott a legyező
a halála óta.
Szürke kesztyű, a pityke arany.
Fürtjei úgy leomolnak,
mint cigányzene-cikornyák.
Szerelmes volt, s halni jött a kapudba,
ahol te jre várnak a kannák.
Mondjuk, hogy elvitte a cukorbaj,
vagy hogy a kölnije
volt talán túl tömény.
Ó, derék állat! oly tiszta
lelkü szegény!
Vérmes nő, olyan, aki
habzsol, nem eszeget,
Bölcsész volt, ki tanfolyamot vezetett,
És ím, kalapban csapták neki a szelet,
jobb lett volna pedig
huszárosan énszerintem.
Malvina, ó fantom, őrizzen Isten.

* A két Max Jacob-vers részlet a Francis Poulenc által LE BAL MASQUÉ címen megzenésített ciklusból. A teljes ciklust a terjedelmi korlátra tekintettel nem mellékelem. A fordítás dalszövegfordítás, inkább követi a megzenésített szöveget, mint a nyomtatottat. – I. A.

ROSKATAG SZERELŐ

Ősrégi gépkocsik
roskatag szerelője
újra fészkében ül a remete apó
rúgja meg a ló rúgja meg a ló
Párizs énnékem nem való
Házaid szeglete
bokámat összetörte
Lengedez pepita mellényem
mint a tóga
Gúnyám szedett-vedett
rossz fényt vet kalpagomra
Itt egy cédula lásd
amit ajtómra szúrtak
Átjárja a lakást
döglött bakkecskebőrszag.

Imreh András fordításai

Rába György

A 6-OS VILLAMOSHOZ

Mintha egy lovagregényből
származnál epikai hős vagy
életutad morajló tér
békéjéből ered a kisvárosi
Karinthy Frigyes úton át
fölkapaszkodó epizodisták
elevenítik belvilágodat
aztán kibukkansz a nagy folyam
előterébe hízik szemhatárod
következhetsz a valódi kaland
a hídra kerülsz szerencselovagra
bízod magad el is sodor
a cselszövők hamisjátékosok
s a léhűtő többség inasainak
dongó vijjogó tömkelegébe
menetirányban elhagynak autók
fölötted zúgó repülőgép
rájuk csikorogsz csak azért is

elérkezel a Blaha Lujza terére
láttad-e vajon harmonikus arcmását
névtáblájának körzetében
megrohan a keresztutak zsvivjgó
népe a tülekedők felekezete
jobbnak véled az önmegvalósítás
nyílegyenes körútjain robognod
jobbra-balra telepeseid
kávézók falatozók gyülekezete
pillantásod öntudatos feléjük
amíg a Nyugati pályaudvarhoz érsz
ez fölülmúlja a Blahát is
házormokon magamutogató
nagyáruda bank könyvesház
hivalkodó neonreklámjai közül
nekiiramodol új kockázat
a régi partra visz másik híd
szédelegsz is csásra onnan hajszra
szerény vidékies templom
meg háborús romok fölött
emelt süteménypaloták közé
csak oldalpillantásod jut
zsugorított tér szökőkútjára
álmod kísérő régészeti
föltárás a leletek desszertje
és máris eléd tornyosul
körülnyüzsgött szupermarket
boldogan menekülsz
rokon pajkosok csomópontjára
számos hurokvágány között
hivatásodnak vagy érett gyümölcse
végállomás

Petrik Iván

AQUARUM DECURSUS

(mindig máshol)

a lehetőségek törvényszerűséggé bonyolódnak
a zuhanó patak bőrd alá ér és szét-
szakad tucatnyi mérgező ágra s mint a nedvességtől
csillogó földben testedben járatok nyílnak kifelé
az eget nézed tarkód beleüszköszdik a mocsárba

a törvényszerűségek lehetőséggé egyszerűsödnek
a partromboló folyó gödrös kanyarulatával azonos
tested íve hajad folyik tovább mint iszapfelhők
hullámzó lomhasága szemüregedben harcsa vár tarkódon
tábort út néhány éhes kannibál

(és városunk kitapinthatatlan törvényszerűségei
lehetőséget adnak arra hogy ne érezzem otthon magam
és bolygónk lehetőségeiből törvényszerűen következik
hogy máshol se jobb)

de máshol mégis mindig jobb nincs megállás
ott a kékre festett hold alatt állati égővek
helyett földre írt félkörívek rejtenek tófenéken
kikötőt felhőkben kiszáradt vádikat
madzagon lógó öreg viharokat
és a zúgó lápvidéki rejtjelek feloldják
magukat szép sorban
kutya szalad így előled
ugat ellenségesen

közben az elcserélt holdat látom
egyszerre
mindenhonnan

REMIX

(zsolttáros)

meghanyatlott fal dűlő kerítés mellett állok
az én félelmem tiszta megáll mindörökké
mert nem repülő nyíltól félek és nem csodálkozom
ha a hegyek mint a viasz megolvadnak

elenyésznek a napjaim mint a füst
jövővény vagyok a földön tágas téren járok
de lelkelem porhoz tapad és elmélkedem
miért lettek tenyérynív napjaim

akiket ellenségeimnek mondanak nem ellenségeim
kövér az ő szívük mint a hártya és ülnek körülöttem
mint bagoly a romokon kenyereket megevéséről is
elfelejtkeznek és tele pohár vizet szüröcsölnek

patak fut át felettünk mint háztetőn a fű
földünk megtermi gyümölcsseit magunkra maradtunk
legszebb bűneinkkel vagy nincsen csak egy is
és azt is megeszik mintha kenyeret ennének

nélkülük olyanok napjaim mint a megnyúlt árnyék
mint a hold mint a felhőben lévő bizonytalanság
füves legelőkön csendes vizeken járok az út
mellett való patakból iszom onnét emelem fel fejem

ember mit árthat már nekem

Sumonyi Zoltán

LINZ, 1843

A száműzött Batsányi emlékére

A Landstraße huszonnyolcból,
Emeleti ablakán
Nyolcvanéves üveg-ember
Néz a távozók után.

Kellemetlen októbertég,
Délutáni szél, eső.
Az Orsolyák templomtornyán
Minden forma széteső.

Most lemenni, megmozgatni
Zsibbadt térdet, derekat?
Esztelenség. Spalettázva
Minden ablak, kirakat.

Balra, alig ötszáz lépés
A Hauptplatz, a paloták.
Tér után a Duna sötét
Vize Bécsig, és *tovább*.

Jobb felé, a főút végén
A Volksgarten bokrai.
Népliget, vagy Népkert, így kell
Magyar nyelven mondani.

Rá se nézhet, úgy feldúlták,
 Állványerdő az egész.
 Majd vaspálya indul onnan,
 Mondják, hogy jövőre kész.

Négy éve ott sétáltatta
 Csúz gyötörte asszonyát.
 Kapucinus templomkertben
 Átkarolja cipruság.

Itt, a Bischofstraße éppen
 A sírjáig elvezet.
 Bécsig úgysem, *s lejjebb* végképp,
 De a sírig elmehet.

MAUTHAUSEN, 2009

1

Nem az erődfal, várkapubejárat,
 nem az őrtornyok a szögleteken,
 nem a mérnöki műve a titkolt halálnak,
 nem a nemzetek emlékművei,
 ahogy ma bronzban és gránitban állnak
 az éppoly mérnöki téglagyepen,
 nem a koszorúk, a főhajtás, a kései,
 de a kiállítás képei!

2

Nem a barakkok, nem a húgy-csatorna,
 a hodályba zsúfolt priccs-emelet,
 nem a pincében az a túl sok zuhanyrózsa,
 kemencékben a sodrony ágybetét,
 nem a hamuzó kétszintes torka,
 a mütőlámpa a csempe felett,
 de múzeumában egy-két sárga-szürke kép
 kimutatja rejtett lényegét.

3

Nem a futóárkokba kotort hullák,
 a túlélők, a csontváz-örömök,
 de ahogy a tábor tisztjeit bemutatják:
 párnás derékon revolvertáska,

a petyhüdt arcon önelégült rózsák,
csak a szempár sóvárgása örök –
oly ismerős; tombol, ha alkalom kínálja,
a segéderők orgiája.

Ungváry Rudolf

EGY FOGALOM KIALAKULÁSA

Nem zsidó stációk

A szó megtapadása

A nyár végén érkeztem haza Debrecenből több hónapos távollét után. Még nem vagyok iskolás. A gyerekszobában játszunk a legközelebbi barátommal, Miklóssal. Az ő ajtajuk és a miénk egymás mellett nyílik a harmadik emeleti függőfolyosó egyik sarkában. Hol én csöngetek be hozzájuk, hol ő mihozzánk. Naponta számtalanszor. Kamaszkorunk végéig eltartó barátság volt.

Halványzöld és világossárga gyerekszobabútorok, beeső napfény a sárgás, parkettás padlón. Ülünk a játékok között. Apám lép be a szobába, éppen hazaérkezett, késő délután lehet. Miklós felugrik, odaszalad hozzá, arcon csókolja; apám viszonozza. Csodálkozom, de néma maradok. Ez azért eddig nem így volt.

Amikor elment, megkérdeztem apámat. – Én vagyok a keresztapja – mondta. Ennek a mondatnak a csengésére hatvanöt év távolából is emlékszem. Nagyon figyelhettem.

Én az ágyban, lefekvés előtt imádkoztam: „Én Istenem, jó Istenem, lecsukódik már a szemem...” Körülöttem ez komolyan volt véve, és én is komolyan vettem.

Biztos, hogy még más is mondott apám, talán anyám is. Hogy átkeresztelkedtek, katolikusok lettek, akárcsak mi. És válaszaikban kimondatlanul biztosan benne volt, hogy ez az átkeresztelkedés valamivel összefügg, és ehhez a valamihez valami más is, valami még a valaminél is további tartozik. Valami, amit kell. Tenni kellés. Az erre vonatkozó akkori érzésemet, ezt a megfogalmazástól még távol eső állapotot szinte még ma is tetten tudom érni magamban. Belém vésődött, noha nem volt meglepetés. A megcsókolás meglepetés volt. A magyarázat s mögötte az a távoli észlelés az öntudatlanságom mélyén a kellésről nem volt meglepetés. Ugyanis nem meglepődve közölték. Következésképp természetes volt.

De valami mégsem volt természetes. Különben nem lepett volna meg, hogy megcsókolta apámat. Ha nem lepett volna meg, akkor azt kellett volna tudnom, hogy ugyanazok, mint mi. Ha meglepett, akkor meg azt kellett tudnom, hogy nem ugyanazok, mint mi. Csak nem ismertem még, amit tudtam. Ekkor megismertem. Holott a szó nem lehetett új.

A „zsidó” szót ettől a pillanattól kezdve nemcsak ismertem, hanem tudtam is. Ebbe a szoba ott akkor tapasztalat költözött. Önálló életre kelt, és ettől kezdve már nem